Insewwu l-Iżbalji tagħna

Ismijiet ix-Xirkiet tagħna.

KULĦADD jaf kemm hi ħaġa minnha li, daqskemm ix-xadini jimitaw lill-bniedem, daqstant ieħor dan, fid-drawwiet li jsawwar, ħafna drabi jimita, jixxadinja lil nies ta' pajjiżi oħra. Dil-għada narawha bejn il-pajjiżi kbar, u mmissuha b'idejna meta hu pajjiż żgħir li jrid jitqies ma' ieħor akbar minnu. Malta tinsab f'dan il-qasam taż-żrinġ li jrid jintefaħ sa ma jitwessa' u jilħaq ħxunet il-baqra. Minn hawn ġej, jaħasra, li bejnietna tinħoloq il-firda, meta mhix il-mibegħda, u minn hawn ġejjin ukoll ħafna drawwiet barranin li ftit jew xejn huma ta' ġieħ għall għażiża Artna.

Waħda minn dawn il-bixriet ta' għajb, skond il-fehma tiegħi u ta' eluf oħra, hi li bosta mix-xirkiet u għaqdiet imwaqqfin fi Gżiritna, iġibu isimhom b'ilsien ieħor.

Sa dan l-aħħar xi wħud kellhom f'rashom li l-vera kultura ta' Malta hi barranija. Dan forsi ħasbuh u qaluh għax fi żmien ilu kienu jaħsbu hekk. Dan ma jistgħux itennuh b'wiċċhom minn quddiem il-lum wara li l-Malti

rafa rasu. Dan ma jistgħux itennuh meta jiftakru li l-veri ommijietna u misserijietna ħlief bil-Malti ma kenux jafu.

Issa, li kieku l-isem b'ilsien barrani tax-xirkiet imwaqqfa f'Malta għall-Maltin, li ħafna minnhom ma jafux ħlief bil-Malti, kien jiftiehem, paċenzja!... iżda mhux talli bosta ma jaqbdu lanqas l-ewwel ħjiel tiegħu, imma sabiex juru li taparsi qed jifhmu xi ħaġa, iħassruh u jkerrhuh billi jagħtuh sura Maltija. Araw: "L'Opera della Buona Morte", sejħulha l-Opra tal-Boni Morti. Tridux tgħiduli x'jifhem il-bidwi tagħna li jinkiteb f'din l-opra bil-kelmiet "Boni Morti". Ma kienx ikun aħjar li sa mill-bidu dil-għaqda ssemmiet: "Għaqda ta' Talb għal Mewta Tajba", jew ingħatalha isem ieħor li joqrob lejn l-iskop li għandha x-xirka. Ma nsemmix ix-Xirkiet l-oħra kollha li għadhom iferfru b'isem barrani għax ma nispiċċa qatt. Dan l-eżempju għalih waħdu juri fiċ-ċar id-djufija, il-ħmerija u n-nuqqas ta' ħsieb ta' min lil xirkiet Maltin f'Malta u għall-Maltin igħammidhom b'isem mhux Malti.

X'jiħtieġ li jsir immela? Ħaġa waħda biss: "li nsewwu dan l-iżball". Dan nagħmluh billi mil-lum il quddiem ix-Xirkiet tagħna nżejnuhom b'isem Malti hekk kif jitwieldu u li dawk ix-xirkiet, li jaħasra għadhom jokorbu taħt it-toqol ta' isem barrani, ikunu mserrħa bil-bidla ta' isimhom f'isem Malti.

Issa hawn jiħtieġ li noqogħdu attenti: meta niġu biex, naqilbu isem barrani f'isem Malti, jiħtieġ li l-isem ikun tabilħaqq Malti u mhux nofs u nofs, għax inkella tinbet gażiba oħra. Inqisu għaldaqstant li ma nibżgħux inqiegħdu l-kelma maltija ħajja. Ma għandniex xi ngħidu, jekk il-kelma tkun mietet u m'hemmx aktar tama li terġa' tqum minn bejn l-imwiet, inħalluha f'qabarha, imma qabel ma ngergrulha ir-R.I.P. niżguraw rwieħna li hi tassew mejta u midfuna.

Nixtieq qabel nagħlaq inwissi li jekk min ikun sa jgħammed xi xirka Maltija ma tantx jinqala' għall-Malti aħjar li jieħu parir minn għand wieħed li l-Malti jafu sew, bħalma huma l-imseħbin fil-Għaqda tal-Kittieba tal-Malti. Jista' wkoll jikteb minnufih lil din il-Għaqda nfisha, li hi miżmuma bħala l-Akkademja Maltija. B'hekk il-fteħim fostna jseħħ dejjem aktar u jkollna x-xorti li bħalma l-Ingilterra hi Ingliża u Franza Franċiża, Malta jirnexxilha wkoll issir tabilħaqq Maltija.

Brother Amedy